

11. Հաշմանդամներ և բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների գործունեություն

11.1. Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակ և բաշխվածություն: 2008թ. տարեվերջին ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության էլեկտրոնային տեղեկատվական բազայում (հաշմանդամության վարչական ռեգիստրում) ընդգրկված է եղել մոտ 171 հազ. հաշմանդամ:

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունը, 2008թ. տարեվերջ

(մարդ)

	Ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Հաշմանդամների թվաքանակը	170950	75054
նրանցից՝ անժամկետ	106201	44424
մինչև 18 տարեկան	8706	2669
18-ից մինչև 40 տարեկան	26860	8145
նրանցից՝ անժամկետ	16565	4601
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	83494	39334
նրանցից՝ անժամկետ	37746	14917
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	51890	24906
նրանցից՝ անժամկետ	51890	24906

Հաշվառված քաղաքային հաշմանդամների թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունը, 2008թ. տարեվերջ

(մարդ)

	Ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Հաշմանդամների թվաքանակը	122639	56251
նրանցից՝ անժամկետ	78959	34686
մինչև 18 տարեկան	5523	1735
18-ից մինչև 40 տարեկան	17622	5473
նրանցից՝ անժամկետ	11072	3200
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	58801	28589
նրանցից՝ անժամկետ	27194	11032
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	40693	20454
նրանցից՝ անժամկետ	40693	20454

Հաշմանդամության դադարեցված կարգավիճակ ունեցողների թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունն ըստ նրանց կարգավիճակի դադարեցման հանգամանքի, 2008թ.¹

(մարդ)

	Ճանաչվել են աշխատունակ		Մահացել են	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Հաշմանդամների թվաքանակը	934	317	6331	3021
նրանցից՝ անժամկետ	7	6	4206	1936
մինչև 18 տարեկան	183	36	3	1
18-ից մինչև 40 տարեկան	745	276	3064	1507
նրանցից՝ անժամկետ	3	3	942	423
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	6	5	3264	1513
նրանցից՝ անժամկետ	4	3	3264	1513

¹ Ներառված չեն հաշմանդամության կարգավիճակի կասեցման այն դեպքերը, երբ ժամկետային հաշմանդամություն ունեցող անձը ժամկետը լրանալուց հետո չի ներկայացել վերափորձաքննության:

**Հաշմանդամության դադարեցված կարգավիճակ ունեցող քաղաքաբնակների
թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունն ըստ նրանց
կարգավիճակի դադարեցման հանգամանքի, 2008թ.¹**

(մարդ)

	Ճանաչվել են աշխատունակ		Մահացել են	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Հաշմանդամների թվաքանակը	620	224	3850	1660
նրանցից՝ անժամկետ	6	5	2587	1148
մինչև 18 տարեկան	132	31	1	1
18-ից մինչև 40 տարեկան	483	189	1843	750
նրանցից՝ անժամկետ	3	3	582	239
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	5	4	2006	909
նրանցից՝ անժամկետ	3	2	2005	909

**Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության
պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ. տարեվերջ**

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	9694	4344	74421	36039	41493	23871	9	3
Մանկուց հիվանդություն	3170	1288	9881	3927	5936	1557	8697	2666
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք այդ թվում՝	1170	29	8462	241	3359	97	-	-
ՀՀ պաշտպանության ժամանակ	221	8	2351	69	1050	43	-	-
զինձառայության ժամանակ	299	5	2247	62	1598	50	-	-
զինվորական պարտականություն- ները կատարելիս	102	-	1094	12	601	3	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների ժամանակ	548	16	2770	98	110	1	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	197	33	1075	209	1631	266	-	-
Մասնագիտական հիվանդություն	20	4	245	64	199	31	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառա- գայթակհային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	10	-	400	6	272	7	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետ- ների, ինչպես նաև դրանց վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	75	48	415	251	119	73	-	-
Ընդամենը	14336	5746	94899	40737	53009	25902	8706	2669

**Հաշվառված քաղաքաբնակ հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ
հաշմանդամության պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ. տարեվերջ**

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ կանայք	ընդա- մենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	7425	3404	55183	27649	29475	17611	3	-
Մանկուց հիվանդություն	2436	992	6611	2650	3999	1129	5520	1735
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	774	23	5557	203	2160	78	-	-

¹ Ներառված չեն հաշմանդամության կարգավիճակի կասեցման այն դեպքերը, երբ ժամկետային հաշմանդամություն ունեցող անձր ժամկետը լրանալուց հետո չի ներկայացել վերափորձաքննության:

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
այդ թվում՝								
ՀՀ պաշտպանության ժամանակ	155	5	1561	56	636	33	-	-
զինծառայության ժամանակ	229	5	1519	54	1044	42	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	70	-	663	9	390	2	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների ժամանակ	320	13	1814	84	90	1	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	140	24	779	147	1196	205	-	-
Մասնագիտական հիվանդություն	19	4	209	57	156	24	-	-
Չեռնորիի ԱԵԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	8	-	289	5	211	6	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետների, ինչպես նաև դրանց վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	61	39	336	210	92	56	-	-
Ընդամենը	10863	4486	68964	30921	37289	19109	5523	1735

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ. տարեվերջ

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	2401	1005	30603	12299	12338	7238	52	16
Նորագոյացություններ	1801	842	9777	5251	3537	2119	357	132
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	2074	855	7352	3157	3963	1883	2667	828
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	2730	1014	11479	4160	2765	828	1363	406
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	550	118	3654	775	3347	766	205	37
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	235	82	4892	2145	2222	1220	141	23
Տուբերկուլոզ	80	17	1751	349	1126	232	114	38
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	107	35	1385	501	1813	802	75	12
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	612	338	4826	2916	4592	2553	292	91
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	531	247	6741	4070	4004	2728	544	212
Աչքի հիվանդություններ	2091	825	4027	1730	4792	1607	620	151
Պարբերական հիվանդություններ	73	28	552	198	436	189	159	34
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	342	111	1573	883	1525	1015	159	29
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման և ձևախախտումային արատներ)	159	78	1171	732	1826	1114	1293	456
Այլ հիվանդություններ	550	151	5116	1571	4723	1608	665	204
Ընդամենը	14336	5746	94899	40737	53009	25902	8706	2669

Հաշվառված քաղաքաբնակ հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ. տարեվերջ

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	1792	764	23292	9671	8893	5286	33	9
Նորագոյացություններ	1296	616	7048	3962	2703	1698	234	87
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	1482	640	5287	2344	2861	1434	1633	502
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	2381	898	7827	2919	1768	587	939	284
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	359	84	2395	591	2208	577	117	22
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	169	70	3403	1588	1544	872	101	16
Տուբերկուլյոզ	56	15	1180	244	779	159	75	27
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	76	26	1010	373	1232	538	48	10
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	448	256	3329	2127	3112	1838	179	60
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	403	190	5129	3185	2934	2060	364	140
Աչքի հիվանդություններ	1573	645	3071	1408	3294	1194	361	99
Պարբերական հիվանդություններ	54	20	403	163	304	141	108	24
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	246	85	1130	633	1062	746	106	20
Բնածին անկանոնություններ (գարգացման և ձևախախտումային արատներ)	119	60	784	500	1172	731	809	302
Այլ հիվանդություններ	409	117	3676	1213	3423	1248	416	133
Ընդամենը	10863	4486	68964	30921	37289	19109	5523	1735

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ. տարեվերջ

(մարդ)

	Հաշմանդամների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի							
			I		II		III		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
ք. Երևան	59967	26929	6593	2736	34669	15262	16419	8165	2286	766
Արագածոտն	7483	3176	432	169	4206	1732	2333	1145	512	130
Արարատ	13484	5958	920	346	6720	2798	4882	2515	962	299
Արմավիր	10808	4140	793	318	5991	2283	3218	1306	806	233
Գեղարքունիք	13187	5529	1048	342	6858	2899	4547	2091	734	197
Լոռի	17327	7710	1232	542	9868	4490	5414	2444	813	234
Կոտայք	10629	4514	656	254	5225	2073	4024	1978	724	209
Շիրակ	16272	7246	1089	433	9311	3845	5056	2710	816	258
Սյունիք	9951	4488	698	277	5369	2313	3389	1734	495	164
Վայոց ձոր	3651	1721	186	69	1769	775	1541	830	155	47
Տավուշ	8191	3643	689	260	4913	2267	2186	984	403	132
Ընդամենը ՀՀ	170950	75054	14336	5746	94899	40737	53009	25902	8706	2669

11.2. Բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների (ԲՄՓՀ)

գործունեություն: 2008թ. հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով ԲՄՓՀ-ների կողմից քննվել է 70224 մարդ (3983-ը՝ մինչև 18 տարեկան):

ԲՄՓՀ-ների գործունեության հիմնական ցուցանիշները, 2008թ.

		Ընդամենը	
Նիստերի քանակը, միավոր		4860	
որից՝ արտագնա		1449	
Խորհրդատվությունների քանակը, միավոր		2030	
Բժիշկների թվաքանակը, մարդ		85	
Փորձաքննվածների թվաքանակը, մարդ		ընդամենը	70224
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	3983
նրանցից՝	առաջնակի	ընդամենը	21001
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	1388
	կրկնակի	ընդամենը	49223
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	2597
Հաշմանդամ ճանաչվածների ընդհանուր թվաքանակը, մարդ		68166	
Աշխատունակության կորստի տոկոս սահմանվել է, մարդ		93	
այդ թվում՝	առաջին անգամ քննվածներ	ընդամենը	28
		նրանցից՝ հաշմանդամ	11
	վերաքննվածներ	ընդամենը	65
		նրանցից՝ հաշմանդամ	51
Վարչական վարույթների քանակը, միավոր		72336	

Առաջնակի քննության արդյունքները, 2008թ.

(մարդ)

		Ընդամենը	
Առաջնակի քննվածների թվաքանակը		ընդամենը	21001
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	1388
նրանցից՝	ճանաչվել են հաշմանդամ	ընդամենը	19818
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	1313
	չեն ճանաչվել հաշմանդամ	ընդամենը	1183
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	75
Հաշմանդամ չճանաչվածներից՝ ժամանակավորապես անաշխատունակներ		455	

Հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով վերաքննության արդյունքներն ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ.

ա) ընդամենը

(մարդ)

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննվածների թվաքանակը		Վերաքննվածներից ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
					I		II		III	
					ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
I խումբ	502	203	502	203	401	165	95	36	6	2
II խումբ	24455	10800	24366	10788	620	283	21874	9607	1872	898
III խումբ	20732	11485	20207	11290	108	58	1504	761	18595	10471
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	937	314	876	299	120	44	266	115	490	140
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	2597	730	2397	696	X	X	X	X	X	X
Ընդամենը	49223	23532	48348	23276	1249	550	23739	10519	20963	11511

բ) որից՝ ժամկետանց գործեր (3 ամսից ավելի ժամկետային խզումով)

(մարդ)

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննվածների թվաքանակը		Վերաքննվածներից ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
					I		II		III	
					ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
I խումբ	3	1	3	1	-	-	3	1	-	-
II խումբ	109	41	106	40	4	1	72	27	30	12

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննվածների թվաքանակը		Վերաքննվածներից ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
					I		II		III	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
III խումբ	133	54	117	49	2	-	31	14	84	35
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	21	6	20	6	3	2	7	3	10	1
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	18	6	13	5	X	X	X	X	X	X
Ընդամենը	284	108	259	101	9	3	113	45	124	48

Իրականացված վերափորձաքննությունների արդյունքներն ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ.

(մարդ)

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննվածների թվաքանակը		նրանցից՝ ճանաչվել են հաշմանդամ												հաշմանդամ չեն ճանաչվել		
			I խումբ			II խումբ			III խումբ			հաշմանդամ երեխա					
	բոլորսեռերի ընդամենը	կանայք	կանայք	բոլորսեռերի ընդամենը	կանայք	կանայք	բոլորսեռերի ընդամենը	կանայք	կանայք	բոլորսեռերի ընդամենը	կանայք	կանայք	բոլորսեռերի ընդամենը	կանայք	կանայք		
I խումբ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II խումբ	2	-	28	-	-	-	2	-	12	-	-	14	-	-	-	-	2
նրանցից՝ կանայք	-	-	11	-	-	-	-	-	5	-	-	6	-	-	-	-	-
III խումբ	66	1	19	-	-	-	4	1	1	62	-	13	-	-	-	-	5
նրանցից՝ կանայք	27	-	7	-	-	-	2	-	-	25	-	5	-	-	-	-	2
Հաշմանդամ երեխա	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
նրանցից՝ աղջիկներ	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Հաշմանդամի կարգավիճակ չի ունեցել	113	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	109	-	-
նրանցից՝ կանայք	47	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	46	-	-
Ընդամենը	181	1	50	-	-	-	6	1	13	65	-	27	1	-	109	-	9
նրանցից՝ կանայք	74	-	19	-	-	-	2	-	5	26	-	11	-	-	46	-	2

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2008թ.

(մարդ)

	ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ աշխատունակ տարիքի	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդհանուր հիվանդություններ	17793	9142	14226	7328
Մանկուց հիվանդություն	1560	476	269	77
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	442	15	435	15
այդ թվում՝				
ՀՀ պաշտպանության ժամանակ	140	1	137	1
զինձառայության ժամանակ	267	14	263	14
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	35	-	35	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	18	-	17	-
Զեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	5	-	5	-
Ընդամենը	19818	9633	14952	7420

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ.

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	1385	622	9246	4210	7162	4310	-	-
Մանկուց հիվանդություն	22	10	97	38	128	29	1313	399
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	19	2	127	4	296	9	-	-
այդ թվում՝								
ՀՀ պաշտպանության ժամանակ	2	-	23	-	115	1	-	-
զինձառայության ժամանակ	16	2	90	4	161	8	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	1	-	14	-	20	-	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	2	-	8	-	8	-	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	-	-	1	-	4	-	-	-
Ընդամենը	1428	634	9479	4252	7598	4348	1313	399

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների, 2008թ.

(մարդ)

	Ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ տարիքային կենսաթոշակառուներ		Հաշմանդամ ճանաչվածներից՝ անժամկետ	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Տարափոխիկ և մակաբուծային հիվանդություններ	671	150	17	4	20	5
որոնցից՝ վիրուսային հեպատիտ տուբերկուլյոզ	20	6	1	-	1	-
դրանից՝ թոքերի	607	127	16	4	17	5
Նորագոյացություններ	543	105	16	4	16	4
որոնցից՝ չարորակ	2860	1567	745	361	987	447
դրանից՝ կրծքագեղձի	2747	1517	736	355	977	441
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան խնունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	583	575	120	117	152	149
որոնցից՝ արյան մակարդեղիության խանգարումներ	53	31	1	1	2	1
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ, սննդային և նյութափոխանակության խանգարումներ	19	16	-	-	-	-
որոնցից՝ շաքարային դիաբետ	1794	1162	339	254	345	257
պարբերական հիվանդություն	1435	891	330	248	335	250
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	74	39	1	-	1	-
որոնցից՝ շիզոֆրենիա	1130	410	22	19	152	62
մտավոր հետամնացություն	251	103	3	3	10	4
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	328	90	2	1	116	39
որոնցից՝ հազվադեպ և նույնպայական խանգարումներ (ընկենսավորություն)	1046	488	73	38	93	44
մանկական ուղեղային կաթված	324	140	25	14	27	16
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	157	58	-	-	11	2
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	1141	463	296	132	675	247
որոնցից՝ լսողության կոնդուկտիվային և նյարդագայական կորուստ	182	107	18	10	82	46
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	171	101	18	10	80	46
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	6961	3361	1709	814	1712	817

	Ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ տարի-քային կենսաթոշակատուներ		Հաշմանդամ ճանաչվածներից՝ անժամկետ	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
որոնցից՝ սրտի իշեմիկ հիվանդություն	3015	836	896	389	936	389
հիպերտոնիկ հիվանդություն	2129	1571	284	182	289	186
սրտի քրոնիկական ռևմատիկ հիվանդություն	134	91	14	9	15	9
ուղեղ-անոթային հիվանդություններ	1076	537	376	203	379	205
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	554	295	74	33	75	34
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	326	142	36	14	36	14
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	65	23	5	1	5	1
Ոսկրմկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	1128	698	94	72	113	84
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	424	232	22	10	33	12
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման և ձևախախտումային արատներ)	359	177	6	6	14	11
Թունավորումներ և որոշ արտաքին պատճառների ներգործության այլ հետևանքներ	1121	327	96	45	133	52
որոնցից՝ գլխուղեղի վնասվածք	122	17	4	1	5	2
ողնաշար-ողնուղեղի վնասվածք	64	19	-	-	1	1
վերին վերջույթների անդամահատումներ	28	1	2	-	15	-
ստորին վերջույթների անդամահատումներ	25	5	9	4	12	4
Այլ	3	-	-	-	-	-
Ընդամենը	19818	9633	3553	1814	4477	2134

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ.

(մարդ)

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Տարափոխիկ և մակաբուծային հիվանդություններ	29	3	413	78	178	53	51	16
որոնցից՝ վիրուսային հեպատիտ	2	-	7	2	10	3	1	1
տուբերկուլյոզ	23	3	389	71	151	39	44	14
դրանից՝ թոքերի	5	1	355	59	141	33	42	12
Նորագոյացություններ	686	300	1863	1066	240	170	71	31
որոնցից՝ չարորակ	676	297	1801	1037	217	157	53	26
դրանից՝ կրծքագեղձի	70	69	446	440	67	66	-	-
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան ինոնային մեխանիզմների ներգրավմամբ	2	-	17	12	20	15	14	4
որոնցից՝ արյան մակարդելիտոթյան խանգարումներ	-	-	6	6	8	7	5	3
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ, սննդային և նյութափոխանակության խանգարումներ	35	21	775	483	908	624	76	34
որոնցից՝ շաքարային դիաբետ	28	19	679	416	680	432	48	24
պարբերական հիվանդություն	5	2	20	9	37	25	12	3
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	42	25	510	194	349	141	229	50
որոնցից՝ շիզոֆրենիա	10	6	205	83	32	13	4	1
մտավոր հետամնացություն	9	5	83	34	71	12	165	39
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	76	44	271	129	359	224	340	91
որոնցից՝ հազվադեպ և նոպայական խանգարումներ (ընկնավորություն)	11	8	90	42	116	74	107	16
մանկական ուղեղային կաթված	8	2	5	3	9	4	135	49

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	89	45	225	107	735	285	92	26
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	-	-	10	3	127	79	45	25
որոնցից՝ լսողության կոնդուկտիվային և նյարդա-գայական կորուստ	-	-	10	3	116	73	45	25
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	311	143	4050	1570	2592	1645	8	3
որոնցից՝ սրտի իշեմիկ հիվանդություն	27	7	2235	573	753	256	-	-
հիպերտոնիկ հիվանդություն	9	6	951	627	1169	938	-	-
սրտի քրոնիկական ռևմատիկ հիվանդություն	2	-	76	47	56	44	-	-
ուղեղ-անոթային հիվանդություններ	248	124	567	249	261	164	-	-
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	6	2	236	100	299	190	13	3
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	23	6	113	41	178	94	12	1
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	-	-	14	6	45	17	6	-
Ոսկրմկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	26	16	368	242	698	429	36	11
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	41	10	150	84	201	132	32	6
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման և ձևախախտումային արտաներ)	2	1	34	27	88	61	235	88
Թունավորումներ և որոշ արտաքին պատճառների ներգործության այլ հետևանքներ	59	18	429	110	580	189	53	10
որոնցից՝ գլխուղեղի վնասվածք	8	-	37	4	60	10	17	3
ողնաշար-ողնուղեղի վնասվածք	10	2	32	11	19	6	3	-
վերին վերջույթների անդամահատումներ	-	-	1	-	25	1	2	-
ստորին վերջույթների անդամահատումներ	7	3	15	2	3	-	-	-
Այլ	1	-	1	-	1	-	-	-
Ընդամենը	1428	634	9479	4252	7598	4348	1313	399

Վերականգնողական միջոցառումների երաշխավորում ստացած հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ վերականգնողական գործունեության տեսակի և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2008թ.

(մարդ)

Վերականգնողական միջոցառումների տեսակները	Հաշմանդամների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի							
			I		II		III		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Բժշկական վերականգնում	49061	24302	1701	726	24110	11033	20819	11786	2431	757
այդ թվում՝										
վերականգնողական թերապիա	42154	20964	1481	642	20932	9549	17753	10138	1988	635
վերակառուցողական վիրաբուժություն	3186	1365	98	41	1499	616	1317	633	272	75

Վերականգնողական միջոցառումների տեսակները	Հաշմանդամների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի							
			I		II		III		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
առողջարանային բուժում	2943	1527	42	20	1272	594	1561	889	68	24
բժշկական վերականգնման տեխնիկական միջոցներ	778	446	80	23	407	274	188	126	103	23
այդ թվում՝										
պրոթեզ	144	30	41	8	91	21	8	1	4	-
օրթեզ	64	26	5	3	9	3	7	4	43	16
օրթո-պրոթեզ	7	1	2	-	2	-	3	1	-	-
սուպինատոր	13	3	-	-	3	1	5	2	5	-
ռեկլինատոր	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-
օրթոպեդիկ կոշիկ	83	32	14	3	42	21	21	8	6	-
օբտուրատոր	21	-	-	-	-	-	-	-	21	-
սեղմիրան	38	19	6	1	17	9	9	5	6	4
աղեկապ (բանդաժ)	39	12	3	2	13	5	9	5	14	-
կրծքագեղձի պրոթեզ	294	294	4	4	203	203	85	85	2	2
աչքի պրոթեզ	72	28	2	1	27	11	41	15	2	1
Մասնագիտական վերականգնում	11044	5732	528	175	4652	2633	5710	2849	154	75
այդ թվում՝										
մասնագիտական ուսուցում	118	57	-	-	61	25	-	-	57	32
մասնագիտական ուսուցում միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունում	33	18	-	-	21	11	2	2	10	5
աշխատանքի տեղավորման աջակցում	6854	3814	-	-	2589	1608	4265	2206	-	-
հատուկ աշխատատեղերի ստեղծում	4039	1843	528	175	1981	989	1443	641	87	38
Սոցիալական վերականգնում	25407	12210	3777	1741	11695	5251	8292	4718	1643	500
այդ թվում՝										
անհատական խնամք	2518	943	904	354	750	344	-	-	864	245
տնային սպասարկում	1379	600	976	451	187	95	-	-	216	54
սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում	20289	10097	1440	736	10374	4632	8022	4577	453	152
սպասարկում տունինտերնատում	321	148	25	11	175	82	121	55	-	-
սոցիալ-միջավայրային և սոցիալ-կենցաղային հարմարեցման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներ	900	422	432	189	209	98	149	86	110	49
այդ թվում՝										
սայլակ	304	126	280	123	1	1	-	-	23	2
քայլակ	172	88	109	50	27	17	1	1	35	20
հենակ	82	30	23	9	48	16	4	3	7	2
ձեռնափայտ	137	63	15	5	97	49	25	9	-	-
լսողական ապարատ	171	101	-	-	10	3	116	73	45	25
ձայնաստեղծ սարք	34	14	5	2	26	12	3	-	-	-
Ընդամենը	85512	42244	6006	2642	40457	18917	34821	19353	4228	1332

Հավելված 10

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2004-2008թթ. տարեկերջ

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
ք. Երևան	49045	49692	52508	55367	59967	20380	21222	22932	24158	26929
Արագածոտն	5088	5931	6359	6955	7483	1865	2251	2517	2874	3176
Արարատ	9170	10393	11075	12283	13484	3610	4204	4658	5354	5958
Արմավիր	8493	8962	9414	10086	10808	2914	3143	3399	3734	4140
Գեղարքունիք	9595	10571	11181	12266	13187	3555	4029	4437	5035	5529
Լոռի	14536	15188	15604	16388	17327	5959	6371	6660	7123	7710
Կոտայք	7057	8066	8587	9636	10629	2786	3223	3518	4046	4514
Շիրակ	11780	12928	13990	14965	16272	4554	5160	5756	6454	7246
Սյունիք	8477	8804	9103	9529	9951	3556	3764	3989	4245	4488
Վայոց ձոր	3166	3177	3256	3411	3651	1368	1408	1487	1578	1721
Տավուշ	9309	7536	7579	7872	8191	3599	3047	3189	3403	3643
Ընդամենը ՀՀ	135716	141248	148656	158758	170950	54146	57822	62542	68004	75054

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի 1000 բնակչի հաշվով, 2004-2008թթ. տարեկերջ

(մարդ)

	2004	2005	2006	2007	2008
ք. Երևան	44.5	45.0	47.5	50.0	54.0
Արագածոտն	36.7	42.6	45.5	49.6	53.1
Արարատ	33.7	38.0	40.3	44.5	48.5
Արմավիր	30.6	32.2	33.7	35.9	38.2
Գեղարքունիք	40.3	44.2	46.7	51.2	54.7
Լոռի	51.1	53.6	55.1	58.1	61.5
Կոտայք	25.9	29.4	31.2	34.8	38.1
Շիրակ	41.7	45.9	49.7	53.2	57.8
Սյունիք	55.4	57.5	59.5	62.4	65.1
Վայոց ձոր	56.7	56.9	58.4	61.1	65.4
Տավուշ	69.3	56.0	56.4	58.7	61.1
Ընդամենը ՀՀ	42.3	43.9	46.2	49.2	52.8

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունը, 2004-2008թթ. տարեկերջ

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Հաշմանդամների թվաքանակը	135716	141248	148656	158758	170950	54146	57822	62542	68004	75054
նրանցից՝ անժամկետ	90417	92111	95975	100350	106201	35779	37192	39411	41567	44424
մինչև 18 տարեկան	7870	8304	8449	8690	8706	2419	2593	2615	3056	2669
18-ից մինչև 40 տարեկան	23551	24403	24755	25112	26860	6878	7060	7223	7530	8145
նրանցից՝ անժամկետ	11857	12721	13826	15326	16565	3595	3774	4008	4350	4601
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	51429	57340	63601	72274	83494	23202	26765	30079	33618	39334
նրանցից՝ անժամկետ	25694	28189	30298	32342	37746	10537	12014	12778	13417	14917

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր նրանցից՝ անժամկետ	52866	51201	51851	52682	51890	21647	21404	22625	23800	24906

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2004-2008թթ. տարեվերջ

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ընդհանուր հիվանդություններ	92411	97410	104748	114145	125617	44427	47789	52352	57152	64257
Մանկուց հիվանդություն	23574	24746	25593	26888	27684	8242	8616	8794	9486	9438
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	14625	14183	13538	13025	12991	392	360	368	361	367
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	3257	3097	3002	2943	2903	568	550	532	518	508
Մասնագիտական հիվանդություն	564	528	493	477	464	106	104	101	99	99
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	628	647	653	664	682	18	16	14	13	13
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետների, ինչպես նաև դրանց վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	657	637	629	616	609	393	387	381	375	372
Ընդամենը	135716	141248	148656	158758	170950	54146	57822	62542	68004	75054

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների, 2004-2008թթ. տարեվերջ

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	31246	33307	36349	40805	45394	12314	13818	15653	17710	20558
Նորագոյացություններ	14644	14066	14205	14385	15472	7356	7202	7429	7609	8344
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	14119	14448	14912	15165	16056	5567	5774	6058	6387	6723
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	15035	15871	16492	17155	18337	5263	5544	5766	6028	6408
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	6724	6771	6977	7260	7756	1349	1369	1448	1557	1696
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	6989	6860	6964	7104	7490	2804	2879	3042	3184	3470
Տուբերկուլյոզ	3108	3282	3069	2793	3071	559	569	575	563	636
Մարտդակային օրգանների հիվանդություններ	2752	2909	3094	3164	3380	985	1086	1175	1239	1350
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	7801	8231	8815	9266	10322	4059	4426	4835	5217	5898
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	6450	7300	8189	9104	11820	3933	4497	5163	5829	7257
Աչքի հիվանդություններ	9220	9446	10061	10575	11530	3265	3425	3691	4092	4313
Պարբերական հիվանդություններ	1062	1211	1258	1224	1220	338	391	419	432	449
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	2426	2749	3039	3268	3599	1250	1434	1644	1820	2038
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման և ձևախախտումային արատներ)	3588	3753	3944	4328	4449	1936	2039	2136	2326	2380
Այլ հիվանդություններ	10552	11044	11288	13162	11054	3168	3369	3508	4011	3534
Ընդամենը	135716	141248	148656	158758	170950	54146	57822	62542	68004	75054

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2004-2008թթ.

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ընդհանուր հիվանդություններ	11636	13450	15239	15290	17793	5757	6666	7728	7791	9142
Մանկուց հիվանդություն	1500	1494	1600	1410	1560	462	431	462	408	476
Զինծառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	776	922	629	443	442	22	18	33	20	15
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	29	14	15	20	18	1	3	2	2	-
Մասնագիտական հիվանդություն	4	3	1	1	-	-	-	-	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	24	15	12	10	5	-	-	-	-	-
Ընդամենը	13969	15898	17496	17174	19818	6242	7118	8225	8221	9633

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների, 2004-2008թթ.

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Տարափոխիկ և մակաբուծային հիվանդություններ	819	1023	795	634	671	142	141	139	136	150
Նորագոյացություններ	2298	2546	2678	2651	2860	1265	1354	1474	1432	1567
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան խմուսային մեխանիզմների ներգրավմամբ	46	33	31	40	53	15	16	19	20	31
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ, սննդային և նյութափոխանակության խանգարումներ	1238	1404	1564	1522	1794	740	840	1002	980	1162
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	882	995	958	938	1130	307	330	335	327	410
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	985	958	1055	856	1046	446	424	483	416	488
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	534	608	956	928	1141	218	248	379	377	463
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	113	120	139	185	182	55	54	73	89	107
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	3964	4929	5654	5961	6961	1776	2335	2636	2834	3361
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	444	432	547	481	554	203	188	266	248	295
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	311	337	388	334	326	116	130	160	133	142
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	34	50	58	44	65	13	18	26	15	23
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	748	770	926	885	1128	427	458	563	567	698
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	394	463	434	442	424	205	225	248	241	232

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման և ձևախախտումային արատներ)	254	281	311	293	359	120	134	155	134	177
Թունավորումներ և որոշ արտաքին պատճառների ներգործության այլ հետևանքներ	898	939	999	980	1121	194	219	265	272	327
Այլ հիվանդություններ	7	10	3	-	3	-	4	2	-	-
Ընդամենը	13969	15898	17496	17174	19818	6242	7118	8225	8221	9633

Վերականգնողական միջոցառումների երաշխավորում ստացած հաշմանդամների թվաքանակի սեռային բաշխվածությունն ըստ վերականգնողական գործունեության տեսակի, 2004-2008թթ.

(մարդ)

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Բժշկական վերականգնում	40052	36366	40337	49539	49061	15409	14763	17402	23524	24302
այդ թվում՝										
վերականգնողական թերապիա	33390	31414	36050	42133	42154	12929	12656	15512	20146	20964
վերակառուցողական վիրաբուժություն	1460	2089	2115	2621	3186	506	714	832	1096	1365
ատոլջարանային բուժում	4525	2471	1749	4183	2943	1634	1139	756	1972	1527
բժշկական վերականգնման տեխնիկական միջոցներ	677	392	423	602	778	340	254	302	310	446
Մասնագիտական վերականգնում	5430	2045	3165	2590	11044	1601	715	1080	949	5732
այդ թվում՝										
մասնագիտական ուսուցում	1061	119	103	41	118	328	46	25	17	57
մասնագիտական ուսուցում միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունում	-	33	20	170	33	-	12	6	65	18
աշխատանքի տեղավորման աջակցում	2037	983	2131	490	6854	609	338	747	215	3814
հատուկ աշխատատեղերի ստեղծում	2332	910	911	1889	4039	664	319	302	652	1843
Սոցիալական վերականգնում	16943	15858	17554	30425	25407	6126	6371	7438	13413	12210
այդ թվում՝										
անհատական խնամք	1119	1169	2043	10441	2518	414	408	799	4551	943
տնային սպասարկում	909	945	1022	1166	1379	313	343	358	472	600
սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում	13550	12221	13142	9559	20289	4920	5101	5791	4367	10097
սպասարկում տուն-ինտերնատում	136	34	114	8012	321	58	6	42	3550	148
սոցիալ-միջավայրային և սոցիալ-կենցաղային հարմարեցման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներ	1229	1489	1233	1247	900	421	513	448	473	422
Ընդամենը	62425	54269	61056	82554	85512	23136	21849	25920	37886	42244